

Ieyasu Tokugawa obnova šogunata (1558-1616).

Zidarić, Jakov

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:171633>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-20**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

Jakov Zidarić

**IEYASU TOKUGAWA I OBNOVA ŠOGUNATA
(1558.-1616.)**

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA
ODSJEK ZA POVIJEST

Jakov Zidarić

**IEYASU TOKUGAWA I OBNOVA ŠOGUNATA
(1558.-1616.)**

ZAVRŠNI RAD

Mentor: doc. dr. sc. Ivana Jukić Vidas

Zagreb, 2021

SADRŽAJ

1. Uvod.....	4
2. Osnovna obilježja Sengoku razdoblja.....	5-9
3. Ieyasu: prema šogunatu.....	10-16
3.1. Obitelj Tokugawa.....	10-12
3.2. Ieyasuov uspon.....	13-16
4. Ieyasu kao šogun.....	17-22
4.1. Preuzimanje vlasti.....	17-19
4.2. Glavne značajke Ieyasuova šogunata.....	20-22
5. Zaključak: Ieyasuova ostavština.....	23
6. Literatura.....	24

1. Uvod

Sengoku razdoblje Japana obilježeno je raznim ratovima, političkim preokretima te konstantnim vojnim sukobima. U tom razdoblju nesuglasica snažno je podupirana ideja ujedinjenoga Japana, koju su u djelo pretvorili Oda Nobunaga, Toyotomi Hideyoshi i Tokugawa Ieyasu.¹ Dok je svatko od njih svojim pothvatima i uspjesima ostavio trag na proces ujedinjenja Japana, Tokugawa Ieyasu ističe se kao začetnik dugotrajnog šogunata koji je trajao od 1603. do 1868. godine. Ieyasu i njegov uspon na vlast obilježavaju odlučnost da se domogne vlasti te poboljša status svoje obitelji, strateška sposobnost bolje kontrole vojnih jedinica i samuraja, vojni uspjesi u mnogim bitkama na strani Nobunage i Hideyoshija, te poboljšavanje odnosa sa daimyoima koji su mu na kraju i pomogli doći na vlast. Njegovu uspješnu vladavinu i duljinu šogunata obilježavaju neutralni odnosi sa šogunima, razne administrativne te vanjske i unutarnje političke promjene. U ovome radu prvo ću postaviti vremensko razdoblje i njegove karakteristike. Nastavit ću istražujući Ieyasuov život, počevši od njegova rodoslovlja, djelovanjem pod Nobunagom i Hideyoshijem, istražujući nadalje sam njegov uspon na vlast, kako je zadržao tu vlast te što je ostavio iza sebe. Ovim radom želim prikazati važnost Ieyasuove vlasti, te što je ona značila za razvoj Japana, njegove politike i društva. Također želim prikazati da je istraživanje njegova života kompleksan proces koji ne uključuje istraživanje samo njega kao osobe, već istraživanje i drugih vladara, te jednog od kompleksnijih razdoblja Japanske povijesti. Za ovaj rad koristit ću literaturu na engleskom jeziku. Ta literatura uključuje dvije knjige Stephena Turnbulla pod nazivom *Essential Histories: War in Japan 1467-1615* i *Tokugawa Ieyasu*. *Essential Histories* biti će baza prvotno za geografska područja, ali i za kompletan rad. Nadalje, koristit ću knjigu Dannyja Chaplina *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*. U literaturu su uključene knjige A.L. Sadlera *The Maker of Modern Japan: The Life of Tokugawa Ieyasu* i *Sources of Japanese Tradition Volume 1: From Earliest Times to 1600* raznih autora. I na kraju, kao bazu za samo Ieyasuovo djelovanje koristit ću knjigu *The Cambridge history of Japan vol. 4: Early Modern Japan* autora John W. Halla. U prvom poglavlju postavit ću pozadinu događaja, točnije obilježja Sengoku razdoblja. U idućem poglavlju istražit ću Ieyasuovu prošlost do uspona na vlast, dok ću se u sljedećem poglavlju usredotočiti na njegov šogunat. Nadalje ću istražiti njegovo nasljedstvo, dok ću u zadnjem poglavlju, zaključku, prikazati značaj Ieyasua za bogatu povijest Japana.

¹ Navedena trojica bili su dio jedinstvenog procesa ujedinjenja Japana i uspostave mira za vrijeme Sengokua, no ovaj rad fokusira se na Ieyasua. Kratke biografije Nobunage i Hideyoshija mogu se naći na stranicama: <https://www.britannica.com/biography/Oda-Nobunaga> i <https://www.britannica.com/biography/Toyotomi-Hideyoshi>

2. Osnovna obilježja Sengoku razdoblja Japana

Sengoku razdoblje Japana obilježeno je ratovima i raznim borbama daimyoo, te društvenim i političkim preokretima i promjenama. To razdoblje započinje Oninskim ratom 1467. godine, a traje do 1615. godine, kada Ieyasu Tokugawa zauzima dvorac Osaku. Sengoku je bio period političkih i vojnih sukoba, te razdiobe i ponovnog sjedinjenja Japana. Politički sukobi rezultirali su zapostavljanjem uloge šoguna, te uspostavom nove jedinice daimyoo, dok su vojni sukobi prouzročili sraz između obitelji, ali i suradnju neprijatelja kako bi porazili drugog, moćnijeg suparnika. Razdioba Japana bila je rezultat želje za moći pojedinaca koji su kao čelo obitelji, htjeli proširiti svoj prostor i vlast u određenoj regiji, dok je sjedinjenje Japana rezultat akcija trojice daimyoo koji su htjeli pod svojom vlašću imati jednu cjelovitu zemlju.

Oninski rat bio je rezultat želje za povećanjem teritorijalnih posjeda, preživljavanjem te zauzimanjem pozicije Ashikaga šoguna i njegova centralnoga grada Kyota.² Započeo je rodbinskim sukobom Ashikaga obitelji, točnije brata i sina Yoshimase, šoguna koji je istupio sa prijestolja 1464. godine. Rat je završio 1477. godine dolaskom na vlast Yoshimasuova sina, Yoshihise Ashikage.³ U ratu su sudjelovale i dvije frakcije šogunovih zamjenika (shuga) koje su preuzele manje shuge na svoje strane te tako stvorili podjelu među shugima koji su se zauzeli ili za sina ili za brata bivšeg šoguna. Bitke Oninskoga rata vodile su se u Kyotu, tadašnjoj rezidenciji manjih shuga.⁴ Oninski rat kao početak Sengoku razdoblja može se smatrati preludijem na ono što je uslijedilo u kasnijim godinama, a obilježava taj period. To su reorganizacija vojnih i političkih čimbenika, te razjedinjenje Japana kao rezultat novih, manjih ratova između daimyoo u regijama Japana. U tim sukobima izdići će se Oda Nobunaga, Toyotomi Hideyoshi i Ieyasu Tokugawa, koji će svojim strateškim znanjem i umijećem ratovanja ujediniti Japan pod jednom pozicijom vladara - šoguna. Njima će najveće probleme stvarati obiteljski sukobi, što je pretežito vidljivo u Nobunaginim obiteljskim podružnicama koje su vladale različitim dijelovima regije, te koje su bile u različitim obiteljskim sukobima za nadmoć.

Da bi se bolje razumio tijek Sengoku razdoblja te njegovih ratova, treba se prvo okrenuti i pomnije proučiti odnose različitih pozicija u politici i vojsci. Glavna borbena snaga Sengoku razdoblja bili su samuraji, znani kao vješti borci, streličari, mačevaoci i konjanici. Samuraji su

² Stephen TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, Osprey Publishing, 2002, 7.-8.

³ Danny CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, CreateSpace Publishing, 2018, 25.-26.

⁴ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 26.-27.

bili u službi tadašnjih shuga, vojnih guvernera provincija. Shugi su prethodno često ulazili u manje sukobe, te je prvi veći sukob bio prije navedeni Oninski rat. Bitke koje su se vodile unutar Kyota za vrijeme Oninskoga rata opustošile su ga, a institucija šoguna pala je u rasulo i nepoštovanje. Tako su se shugi reorganizirali u vladare provincija pod nazivom daimyo.⁵

Završetak Oninskih ratova, raspad središnje vlasti i nastanak daimyoa rezultirali su novim, „malim“ ratovima, između daimyoa. Ti manji ratovi pokrenuli su proces dezintegracije Japana. Tako se svaki daimyo borio za sebe, u nizu interregionalnih sukoba. Japan je u tom periodu imao 68 provincija, te 9 regija.⁶

U sklopu dezintegracije Japana najvažniju ulogu su imale obitelji Oda, Matsudaira, Imagawa i Hojo. Prve tri svoje sukobe vodile su u provinciji Owari, sa obitelji Hojo iz regije Kanto. Cilj im je bio povećanje posjeda, uz suradnju ili sukob sa drugim daimyoiima. S vremenom će se obitelji Matsudaira i Imagawa okrenuti protiv Ode, što će označavati kulminirajući period dezintegracije Japana. Početak ponovnog sjedinjenja Japana odvijat će se u suradnju Ieyasua i Nobunage, te će se taj proces nastaviti za vrijeme Hideyoshijeve vlasti i u sukobima protiv obitelji Hojo, obitelji Uesugi i Takeda iz regije Chubu, te obitelji Mori iz regije Chugoku.⁷

Sukobi između daimyoa na početku su se događali isključivo unutar regija, te se ti sukobi nisu povezivali sa sukobima u drugim regijama. Tako su u svakoj regiji sukobi zasebno napredovali ili nazadovali, bez vanjskih utjecaja druge regije. Primjer toga bile su obitelji Hojo u Kanto regiji i Oda u Owari provinciji. Hojo je bila poznata obitelj samuraja. Kroz njihovih pet generacija, širili su svoj prostor i vodili bitke na različitim područjima. Prijestolnica im je bila u Odawari, koju je osvojila još prva generacija obitelji. Druga generacija obitelji započela je sukob sa obitelji Uesugi, dok su ostale generacije bile uključene u ratove protiv Nobunage i Hideyoshija, koji je na kraju i pokorio obitelj Hojo.⁸ Za vrijeme osvajanja Hojo obitelji u Kanto regiji, u Owari je svoje vlastite ratove vodila obitelj Oda. Dok Hojo nije zauzela Kanto regiju i dok Oda nije zauzela Owari provinciju, sukobi dvaju obitelji nisu se međusobno isprepletali, što samo pokazuje kako se u interregionalne sukobe nisu uključivale obitelji iz drugih regija. Obitelj Oda dobar je primjer procesa odvijanja sukoba u Japanu. Prvotno je došlo do sukoba unutar obitelji koji se odvijao u jednoj provinciji. Iz tog provincijalnog sukoba za obiteljsku nadmoć, došlo je do jednog pobjednika, koji je krenuo u borbu protiv ostalih daimyo obitelji za

⁵ TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, 12.-13.

⁶ TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, 10.

⁷ TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, 35.-36.

⁸ TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, 30.-34.

prednost u regiji. I na kraju, iz tog regionalnog sukoba, Oda je povela borbu za osvajanje drugih regija. Slijedi karta preuzeta iz knjige *War in Japan 1467-1615* autora Stephena Turnbulla koja prikazuje područje provincija i regija u Sengoku razdoblju. Na njoj se može vidjeti da se provincija Owari, iz koje je Nobunaga pokrenuo svoje osvajanje, nalazi u središtu Japana. Odmah pored nje nalazi se provincija Mikawa koja će kasnije biti u Ieyasuovoj vlasti.

Japan 16. stoljeće.⁹

⁹ TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, 10.

Proces sjedinjenja Japana započeo je Oda Nobunaga, osvajajući različita područja i sjedinjavajući ih u jedno. No, prije nego što je započeo sa sjedinjenjem, morao se suočiti sa unutarnjim sukobima u obitelji, te s obiteljima Matsudaira i Imagawa. Članovi obitelji Oda bili su *shugodai*, predstavnici tadašnjeg shuga Shiba. Kao i sa obitelji Hojo, njihova moć rasla je sukladno sa procesom u tom periodu. U drugoj polovici 15. stoljeća, u provinciji Owari vladale su različite podružnice obitelji Oda, među njima najbitnije Iwakura i Kiyosu.¹⁰ U podružnici Kiyosu Ode, obitelji pod nazivom Shobata (sa sjedištem u dvorcu Shobata), na čelo je došao Oda Nobuhide koji je započeo sa ekspanzijom područja, zauzimanjem dvorca Nagoya, izgradnjom dvorca Furuwatari nedaleko od Nagoye, te zauzimanjem dvorca Anjo, središta obitelji Matsudaira u Mikawi. Nobuhide je imao tri sina, te je svakoga od njih postavio na čelo jednog od dvoraca. Sam Nobuhide preselio se u dvorac Furuwatari. Nobuhide je 1540. godine odlučio svog sina Kipposhija imenovati nadglednikom dvorca Nagoya. Sa 13 godina, po tradiciji, taj sin zamijenio je ime Kipposhi u Oda Saburo Nobunaga.¹¹

U svojim silnim osvajanjima, Nobuhide je došao u sukob sa obiteljima Saito, Matsudaira i Imagawa. U bitci kod Kanoguchija 1547. godine, protiv Saita uz svojega je oca sudjelovao i Nobunaga. Sukob sa Saitom razriješen je dogovorenim brakom između Saitove kćeri i Nobuhidova sine Nobunage. Iz obitelji Matsudaira kasnije će se roditi Ieyasu Tokugawa, koji će kasnije sudjelovati u ujedinjenju uz Nobunagu. Sukob s njima neće se riješiti za vrijeme Nobuhideova života, nego će se samo pogoršati, a ista će situacija biti sa Imagawom, kojoj će tada Matsudaira biti vazal. Za vrijeme ratova sa Saitom, Nobuhideu se suprotstavila i glavna podružnica obitelji, Kiyosu Oda, koja je iskorištavala prilike za zauzimanje i uništavanje Nobuhideovih posjeda. Nakon smrti Nobuhide, poglavari obitelji raspravljali su tko će ga naslijediti na mjestu vođe, te je za nasljednika izabran Nobunaga.¹²

Nakon što je Nobunaga izabran za vođu, došlo je do otvorenog rata između Kiyosu Ode i Shobata Ode. Nobunagi je tako s jedne strane prijetila Kiyosu Odo, a s druge strane obitelj Imagawa. Dok je Nobunaga uspješno zauzeo nazad svoje dvorce i izolirao dvorac Kiyosu, Imagawa je krenula zauzimati Nobunagine dvorce. Tražeći pomoć Saito Dosana, saveznika njegova oca, Nobunaga je uspio na neko vrijeme potjerati Imagawu, što mu je dalo priliku da završi stvari sa Kiyosu Odom. Uspješno je zauzeo dvorac Kiyosu, što je bio početak uspostave jedne vlasti u provinciji Owari. 1558. godine, Nobunaga je napao i posljednju frakciju Ode u

¹⁰ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 43.

¹¹ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 45.-47.

¹² CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 47.-48.

dvorcu Iwakura. Uspješnom opsadom, Nobunaga je eliminirao sve obitelji Oda koje su mu se suprotstavljale.¹³ U istom periodu pojavit će se uz Nobunagu još jedan ratnik koji će postati njegov vjerni vojskovođa - Toyotomi Hideyoshi. Njegov otac borio se pod Nobuhidom, pa je samo bilo logično da će se njihovi sinovi boriti rame uz rame. Hideyoshi je započeo sa malim poslovima za Nobunagu, sve dok se nije popeo do ranga najvažnijeg generala ratovanja, te je tako i naslijedio Nobunagu na mjestu šoguna nakon njegove smrti.¹⁴

Za vrijeme Nobuhideovih i Nobunaginih obiteljskih ratova, obitelj Matsudaira vodila je svoje obiteljske sukobe, borbu dvojice braće za prijestolje. Sudbina dvaju obitelji počela se isprepletati za vrijeme Nobuhide, te su obiteljski sukobi prešli u spletkarenje i udruživanje jedne obitelji s drugom nasuprot suparničkih strana obitelji. Kako ih je rat opustošio, tako je Matsudaira obitelj bila prisiljena postati vazal Imagawi. Sukob između Ode i Matsudaire neće biti razriješen sve do dolaska novog Matsudaire na vlast - Tokugawe Ieyasua. Uspon Minamoto obitelji trajat će puna četiri stoljeća, i uključivat će razdvajanje obitelji na frakcije, borbu za šogunatsko prijestolje, različite borbe i sukobe u obitelji, ali i protiv drugih neprijatelja. Uspon samog Ieyasua obilježava već na početku rodbinski sukob i vazalstvo pod neprijateljem, a nadalje osamostaljenje, te niz bitaka, pobjeda i zauzimanje novih područja prvotno pod Nobunagom, a onda i pod Hideyoshijem.

¹³ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 51.-56.

¹⁴ Asao NAOHIRO „The sixteenth-century unification“, u: John W. HALL, *The Cambridge history of Japan vol. 4: Early Modern Japan*, Cambridge University Press, 2008, 45.-46.

3. Ieyasu: prema šogunatu

3.1. Obitelj Tokugawa

Tokugawa Ieyasu potomak je Minamoto obitelji iz 11. stoljeća, čija su proširenja i postignuća dovela njene članove na poziciju šoguna. Obitelj dolazi iz Kyota, koji se nalazi malo zapadnije od provincije Owari. Negdje u 13. stoljeću, obitelj se razdvojila na dvije frakcije: Ashikagu i Nittu, prva sa svojim područje u provinciji Shimotsuke koja se nalazi sjeverno od Tokya, i druga na području provincije Kozuka koja je bila istočni susjed Ashikage. Nitta se, važno je napomenuti, nastanila u selu Tokugawa, otkuda su i preuzeli ime. Kasnije je, u istom stoljeću, iz Ashikage nastala i obitelj Imagawa koja se nalazili u provinciji Mikawi na jugoistoku zemlje. Obitelj Minamoto, točnije Ashikagu, Nittu/Tokugawu i Imagawu, u svojem usponu na vlast obilježavaju dva sukoba. Prvi sukob iz 14. stoljeća izbit će između Nitte i Ashikage, te će dovesti Ashikagu na poziciju šoguna. Drugi sukob izbit će u 16. stoljeću unutar Matsudaira obitelji (nasljednica Nitte), te će ispreplesti sudbine Matsudaira, Ode i Imagawe, a kasnije i samog Nobunage i Ieyasua. Uspon same Tokugawe na vlast obilježava Ieyasuova suradnja sa Nobunagom i Hideyoshijem te pobjeda protiv drugih daimyoa.

U prvom sukobu, obitelji Ashikaga i Nitta igrale su ključnu ulogu u borbi između Imperijalističke carske vlasti i šogunatske vlasti sa sjedištem u Kamakuri (jugoistok Japana, južno od Tokyja). Ashikaga je bio general pod šogunom, no htio je zauzeti tu poziciju za sebe, te ga je izdao i pobunio se protiv njega. U isto vrijeme, Nitta je podržavala cara te je napala šogunatsko središte i 1333. godine srušila šoguna. U periodu koji je uslijedio, car je probao preuzeti vlast, no to je završilo neuspjehom te je 1336. godine Ashikaga proglašen šogunom. Tom godinom započinje period pod nazivom Muromachi.¹⁵ Rušenjem imperijalističke vlasti, Nitta obitelj završila je kao gubitnik, te je došla pred istrebljenje. No, stvaranje veze sa obitelji Matsudaira iz Mikawe ponovno ih je dovela u središte moći.¹⁶

Drugi sukob započeo je smrću jednog od vođe Matsudaira obitelji pod nazivom Nobutada 1531. godine. Njegov sin Kiyoyasu i brat Nobusada željeli su preuzeti vlast u svojoj obitelji, što je završilo otvorenim ratom.¹⁷ Za vrijeme obiteljskog sukoba između Nobusade i Kiyoyasua, u

¹⁵ Paul VARLEY „The Way of the Warrior“, u: Wm. Theodore de BARY, Donald KEENE, George TANABE, Paul VARLEY, *Sources of Japanese Tradition Volume 1: From Earliest Times to 1600*, Columbia University Press, 2001, 284.

¹⁶ A.L. SADLER, *The Maker of Modern Japan: The Life of Tokugawa Ieyasu*, Taylor & Francis e-Library, 2010, 37.-38.

¹⁷ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 59.

Owari se odvijao sukob između braće Oda - Nobuhidea i Nobumitsua. Njihovi sukobi isprepleli su se stvaranjem prijateljstva između Kiyoyasua i Nobumitsua, te Nobusade i Nobuhidea.¹⁸ Sukobi koji su se odvijali narednih godina isprepleli su sudbinu triju obitelji: Matsudaira, Oda i Imagawa. Kao direktni rezultat Nobuhideovog spletkarenja, Kiyoyasu je ubijen, ostavivši iza sebe samo svojega sina, Hirotadu. Uz pomoć Imagawa obitelji, Kiyoyasuov bivši savjetnik uspio je dovesti Hirotadu u Mikawu.¹⁹ Kao rezultat Kiyoyasuove smrti, Nobusada je došao na čelo Matsudaira obitelji, no ubrzo je pao pod vazalstvo obitelji Imagawa.²⁰ Kako bi dobio saveznika u ratu protiv Ode, Kiyoyasu je dogovorio Hirotadi brak iz kojeg će se ubrzo roditi Takechi, kasnije znan kao Ieyasu. Rat sa Odom Nobuhideom bio je dug i iscrpan, te je Hirotada, došavši na čelo Matsudaira obitelji, zatražio pomoć Imagawe. Imagawa je pružila pomoć pri Nobuhideovu napadu na dvorac Okazaki, no pod uvjetom da Hirotada da svojega sina kao taoca na dvor Imagawe. Tako je Takechiyo poslan u grad Sumpu, kojim je predsjedala Imagawa, a Hirotada je ubrzo umro od bolesti.²¹

Oda Nobunaga i Takechiyo bili su direktno uključeni u sukobe svojih otaca, što je kulminiralo njihovim usponima na vlast. S jedne strane bio je Nobunaga, koji je, nakon očeve smrti, razriješio sukob sa vlastitom obitelji i ostao u sukobu sa Imagawom. S druge strane bio je Takechiyo, koji je sa šest godina poslan na dvor Imagawe kao zatvorenik, učenik i vazal.

Takechiyo je sa 15 godina potvrdio svoj prelazak u muškarca ceremonijom pod nazivom *gembuku*. Tom ceremonijom presjedao je tadašnji Imagawa vladar, a Takechiyo je tako 1556. godine dobio novo ime - Matsudaira Motonobu.²² Motonobu je zatražio dozvolu da posjeti Okazaki, i s obzirom da je bio na čelu obitelji Matsudaira, dobio je tu dozvolu. Motonobu se tamo pokazao kao pristojna osoba, radi čega je dobio mnoge hvale viših službenika. No isto tako, vidio je kakva je situacija njegovih članova obitelji. Yoshimoto Imagawa bio je okrutan vladar, uzimajući novac od svojih podređenih (Matsudaira obitelji), i šaljući njihove ljude u bitke kako bi oslabio Matsudaira obitelj te kako ne bi gubio svoje ljude.²³ No, važno je napomenuti da Matsudaira obitelj nije ni imala puno izbora. Jedina druga opcija bila im je biti pod obitelji Oda, koja bi ih potpuno kontrolirala, bez ikakve slobode. Ovako su bili vazali Imagawe, te su i dalje, u teoriji, imali slobodan život. Motonobu je u svojim mlađim danima u gradu Sumpu naučio mnoga stvari. Učio je borilačke vještine, o umjetnosti, politici, vjeri, i

¹⁸ SADLER, *The Maker of Modern Japan: The Life of Tokugawa Ieyasu*, 38.

¹⁹ SADLER, *The Maker of Modern Japan: The Life of Tokugawa Ieyasu*, 38.-39.

²⁰ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 68.

²¹ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 69.-72.

²² Stephen TURNBULL, *Tokugawa Ieyasu*, Osprey Publishing Limited, 2012, 9.

²³ SADLER, *The Maker of Modern Japan: The Life of Tokugawa Ieyasu*, 49.-50.

taktikama ratovanja. Ubrzo se i oženio za članicu Imagawa obitelji, te promijenio ime u Matsudaira Motoyasu. No nedugo nakon toga, morao se početi pripremati za ulazak u rat kao saveznik Imagawe protiv Ode, te uči u svoje prve bitke.²⁴

Motoyasu je pod Imagawom tri puta krenuo u direktan sukob protiv Nobunage. Prvi puta, 1558. godine, morao je zauzeti nazad dvorac Terabe u Mikawi. U tom sukobu, Motoyasu je predvodio vojsku i, zahvaljujući svojom lukavošću, iščekivao napad s leđa od strane Nobunage. Presreo je taj napad, pobijedio u bitci te uspješno zauzeo dvorac Terabe.²⁵ U drugom sukobu, 1559. godine, Motoyasu je morao vojnicima u dvorcu Odaka odnijeti namirnice, no dvorac je bio okružen Nobunaginim vojnicima. Tu je iskazao svoje strateške sposobnosti, odvrćući pažnju vojsci pomoću jedne skupine, kako bi sa drugom skupinom donio namirnice.²⁶ Godine 1560., Imagawa Yoshimoto je odlučio napasti provinciju Owari uz pomoć Motoyasua. Nakon što je Motoyasu uspješno zauzeo jedan od Nobunaginih dvoraca, Yoshimoto ga je poslao da odmori svoju vojsku, dok je on napredovao do područja Okehazame. Tamo je Nobunaga dočekao Yoshimota u zasjedi, te ga ubio.²⁷ Smrt Yoshimota omogućila je Motoyasuu da započne borbu za osamostaljenje od Imagawe.

Ubojstvom Yoshimota, Nobunaga se iskazao kao uspješan ratnik, te je, kao i mnogi drugi daimyoi u tom periodu, započeo sa nizom ratova, sukoba i suradnji koji su ga jačali, sve do napada na Kyoto 1568. godine. Nobunaga će se, nakon zauzeća Kyota morati sukobiti sa trima najjačih rivala: obiteljima Takeda, Uesugi i Hojo. U tim sukobima pomoći će mu Ieyasu, koji će se svakom pobjedom uspinjati na rangu, prvo kod Nobunage, a onda i kod Hideyoshija.

²⁴ TURNBULL, *Tokugawa Ieyasu*, 9.

²⁵ TURNBULL, *Tokugawa Ieyasu*, 10.

²⁶ SADLER, *The Maker of Modern Japan: The Life of Tokugawa Ieyasu*, 52.

²⁷ TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, 42.-43.

3.2. Ieyasuov uspon

Nakon Yoshimotova ubojstva, pred Motoyasuom se našla prilika da se priključi Nobunagi kao savezniku. U razgovorima o savezništvu, Motoyasua su savjetovali članovi Matsudaira obitelji u Mikawi, dok je Nobunagu savjetovao njegov general Kinoshita Tokichiro (kasnije Toyotomi Hideyoshi). Oboje su se složili na suradnju, te su se 1562. godine našli u dvorcu Kiyosu i u tajnosti potvrdili svoje savezništvo.²⁸ Motoyasu je pred sobom imao dodatni problem. U Imagawi je na vlast došao sin ubijenog Yoshimota, koji, iako nije bio za ulaženje u veće sukobe, nije želio izgubiti svoje podanike. U isto vrijeme, na vratu Motoyasuu su se nalazile dvije opasnije obitelji - Takeda i tamošnji Hojo.²⁹ Imagawa je još uvijek kao zatočenike držao Motoyasuove članove obitelji, uključujući njegovu ženu i dvoje djece. Motoyasu se odlučio na drastičnu akciju, te je zauzeo dvorac Kaminojo, u kojem su bili Imagawini nećaci. Iako bijesan, Imagawa je pristao na razmjenu, te je Motoyasu ponovno sa sobom imao svoju ženu i djecu.³⁰

Kao dokaz svog odcjepljenja od Imagawe, Motoyasu si je promijenio ime u Matsudaira Ieyasu. Više ne vezan za svog vazala, Ieyasu se odlučio na zauzeće kompletne Mikawe. Na tom putu stajao mu je posljednji Imagawa, ali i neobična skupina zemljoposjednika pod nazivom Ikko-ikki.³¹ Ta skupina zemljoposjednika vojsku je crpila iz jedne budističke sekte, te je postojao konstantan sukob između njihove vjere i opredjeljenja za jednog jačeg vladara (poput Ieyasua). U periodu od 1563. do 1564., Ieyasu je uspio pobijediti Ikko-ikki, a jedna od poznatijih bitaka tog perioda bila je druga bitka kod Azukizake iz 1564. godine. U toj se bitci vidi kako je, iako odličan vođa, Ieyasu također prilično neoprezan, što je vidljivo u njegovom direktnom uključenju u sukob na bojištu, izbjegavajući ikakvu pomoć njegovih vlastitih zaštitara.³²

Nakon pobjede protiv Ikko-ikki, Ieyasuu je u zauzeću Mikawe stajao samo posljednji Imagawa. Ieyasu je za taj sukob u pomoć pozvao obitelj Takeda iz provincije Kai. Kao i Nobunaga, Takeda je bila snažna i imala je veliku vojnu silu. Dogovor je bio da Ieyasu preuzme Totomi provinciju, dok bi Takeda preuzela Surugu. No, u ovom sukobu se može vidjeti i Ieyasuova manipulativna priroda. Imagawa je pobjegao iz svoje domene, te je tako ostavio Totomi provinciju praznu. Ieyasu se našao sa Takedom, te se dogovorio da ako Imagawa da njemu

²⁸ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 89.-90.

²⁹ Ne isti Hojo iz Kanto regije

³⁰ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 91.-92.

³¹ TURNBULL, *Tokugawa Ieyasu*, 12.-13.

³² TURNBULL, *Tokugawa Ieyasu*, 14.

provinciju Totomi, da će mu pomoći zauzeti Surugu (kao što je bilo i dogovoreno). No, nakon što je dobio provinciju Totomi, Ieyasu je potpuno napustio Takedu i ukinuo sporazum.³³ Taj čin bio je jedan od razloga za sukob do kojeg će doći 1570. godine između Tokugawe i Takede. U isto vrijeme, Nobunaga je rješavao svoje sukobe. Sada sa oslabljenom Imagawom i saveznikom Motoyasuom, mogao se okrenuti onima koji su mu stajali na putu. Jedna od tih obitelji bila je Saito, s kojima je njegov otac sklopio savez. No taj savez sam po sebi bio je labilan, te se održavao isključivo dogovorenim brakom. Došlo je do sukoba između oca i sina u Saito obitelji, i Nobunaga je tu vidio priliku za napad. Uz pomoć Hideyoshija, koji se do sada već uzdigao do viših rangova, Nobunaga je 1564. godine zauzeo brdo Komaki, i potukao posljednjeg Saita.³⁴ No, sukobi sa obitelji Saito razriješeni su tek 1567. godine, kada zauzima kompletnu provinciju Mino, i postavlja svoju rezidenciju u dvorac Gifu. Nobunaga je sada, bez prepreke na putu, počeo skupljati vojsku iz provincija Mino, Owari i okolnih provincija, kako bi iduće godine krenuo na Kyoto.³⁵

Narednih godina, u isto vrijeme odvijala su se dva sukoba: Nobunagov sukob sa Ashikaga šogunom, te Ieyasuov sukob sa obitelji Takeda. U sukob sa obitelji Takeda, Ieyasu će prvo ući sam, a onda će mu se pridružiti Nobunaga. Sukob će biti razriješen nedugo prije smrti Nobunage. I Nobunagi i Ieyasuu različiti sukobi odvijali su se simultano. Prvotno, Nobunaga je 1568. godine ušao u Kyoto, te postavio na šogunsko mjesto svog saveznika i političkog bjegunca - Ashikagu Yoshiakija. Tako je zamijenio pseudo šoguna za pravog šoguna, iz iste obiteljske loze. No, Ashikaga je imao želju podrediti Nobunagu sebi, te mu je predložio poziciju izvršnog šoguna. Nobunaga je to odbio, što je rezultiralo konstantnim sukobom sa šogunom do 1573. godine, kada Nobunaga ruši šoguna, te zauzima šogunsku poziciju.³⁶ Ali, Nobunagino zauzimanje pozicije šoguna nije nužno značilo da je Nobunaga i bio šogun. Nobunaga je želio kontrolirati carski dvor, no imao je konstantne teškoće sa carem. Iako je primao razne titule, više mu je bilo bitno ujediniti Japan, i time se bavio. Carski dvor, nakon njegova posljednja osvajanja, poslao mu je mogućnost da bira bilo koju titulu koju želi, no s obzirom da je umro prije nego što je donio odluku, službeno Nobunaga nikada nije izabran za šoguna od strane cara.³⁷

³³ TURNBULL, *Tokugawa Ieyasu*, 14.-16.

³⁴ SADLER, *The Maker of Modern Japan: The Life of Tokugawa Ieyasu*, 58.-59.

³⁵ Asao NAOHIRO „The sixteenth-century unification“, 41.

³⁶ Jurgis S.A. ELISONAS „The Regime of the Unifiers“, u: Wm. Theodore de BARY, Donald KEENE, George TANABE, Paul VARLEY, *Sources of Japanese Tradition Volume 1: From Earliest Times to 1600*, Columbia University Press, 2001, 435.

³⁷ Jurgis S.A. ELISONAS „The Regime of the Unifiers“, 435.-436.

Godine 1570., nedugo nakon Nobunaginog ulaska u Kyoto, i Nobunaga i Ieyasu našli su se u otvorenim sukobima - Nobunaga sa obiteljima Asai i Asakura, a Ieyasu sa obitelji Takeda. Sukobu Nobunage sa tim dvjema obiteljima, a ubrzo i sa Takeda obitelji bio je direktan rezultat Ashikagine želje da oslabi Nobunagu, pozivajući daimyoe iz različitih dijelova zemlje da osnuju ligu protiv Nobunage (u što su bili uključeni i Takeda, Asai i Asakura).³⁸ Obitelji Asai i Asakura nalazile su se u neposrednoj blizini Owari i Mino provincija. Asai se nalazila u provinciji Omi na zapadu, dok se Asakura nalazila u provinciji Echizen na sjeveru. Nobunaga je sa obje obitelji kroz godine sklapao različite dogovore i saveze, ali to nije spriječilo sukob koji je nastao nakon Nobunaginog ulaska u Kyoto.³⁹

Godine 1569., Ieyasu je dobio dozvolu da promijeni svoje ime Motoyasu u Tokugawa od strane cara, što će Ieyasuu poslije pomoći da dokaže legitimitet pri preuzimanju vlasti šoguna. Godinu poslije, 1570., prebacio je svoje središte u grad Hamamatsu.⁴⁰ No, obitelj Takeda smatrala je to nedopustivim, s obzirom da se taj grad nalazio relativno blizu njihovog područja. Takeda je u tom periodu bila jedna od moćnijih obitelji, i Ieyasu im je stajao na putu. Smatrali su da mogu zaustaviti i Nobunagu, te su se odlučili na suradnju sa drugom moćnom obitelji - Hojo.⁴¹ Rat sa Takeda-Hojo savezom odvijao se sukladno sa sukobom protiv Asai-Asakura saveza 1570. godine. Grad Hamamatsu, kojeg je Ieyasu preoblikovao u svoje središte 1570. godine, nalazio se u pokrajini Totomi, na granici sa obitelji Takeda. Takeda je na to reagirala napadom na Nobunagu, kojeg su u isto vrijeme napale obitelji Asai i Asakura.⁴² Taj sukob obilježava bitka kod Anegawe iste godine, u kojoj su sudjelovali Ieyasu, Nobunaga i Hideyoshi. Pobjeda trojice vojskovođa ostavila je nekolicinu pravih prijatelja Nobunagi, a to su bile obitelji Takeda, Hojo i Uesugi.⁴³

Odnos obitelji Takeda, Hojo i Uesugi uvijek je bio klimav, pogotovo sa obitelji Uesugi s kojima su i Takeda i Hojo ušli u sukob te pobijedili. Godine 1570., Takeda i Hojo sklopili su savez protiv Nobunage i njegovih podanika. Nobunaga je u isto vrijeme pokušavao privući Uesugija na svoju stranu. Predložio je Ieyasuu da se povuče i izbjegava ikakav sukob sa obitelji Takeda dokle god može, no Ieyasu je odlučio ne poslušati njegov zahtjev. Tako je obitelj Takeda napravila prvi korak prema otvorenom sukobu.⁴⁴ Najvažnija bitka ovog sukoba bila je bitka kod

³⁸ Asao NAOHIRO „The sixteenth-century unification“, 43.

³⁹ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 114.

⁴⁰ TURNBULL, *Tokugawa Ieyasu*, 16.

⁴¹ TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, 45.

⁴² SADLER, *The Maker of Modern Japan: The Life of Tokugawa Ieyasu*, 74.-75.

⁴³ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 143.-147.

⁴⁴ TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, 45.-46.

Mikatagahare 1572. godine. Takeda je dvije godine pripremao svoju vojsku za napad na Nobunagu, no znao je da mora prvo proći kroz Ieyasua. Ieyasu je bio utaboren u svom dvorcu blizu grada Hamamatsua. Razmišljajući kako da izbjegne Uesugija, koji je postao Nobunagov saveznik, Takeda se odlučio napasti Ieyasua za vrijeme zime, pod pretpostavkom da Uesugi neće ići u bitku za vrijeme zime. Pretpostavka je bila točna, te je tako Takeda marširao sve do Ieyasua.⁴⁵ Nobunaga je, kako bi pomogao Ieyasuu, poslao neke od svojih vojnika i savjetnika da mu pomognu. Predlagali su da se utabori i pričeka da ih Takeda zaobiđe, te da napadnu iza leđa. No, Ieyasu je želio otvorenu bitku, te je krenuo sa kompletnom vojskom na Takedu. Bitka se odvijala na mjestu Mikatagahara, gdje je Ieyasu potučen, no zahvaljujući svojim strateškim sposobnostima, uspio prevariti Takedu i prepasti ga da ima puno sposobniju vojsku nego se čini. Tako se Takeda odlučio povući, te se vratiti iduće godine. Te iduće godine, Takeda je ubijen u početnoj fazi svog pokušaja osvajanja.⁴⁶

Godine 1573. Oda Nobunaga srušio je šoguna i zauzeo njegovo prijestolje. Time ponajviše nisu bile zadovoljne obitelji Takeda, Uesugi i Hojo. Ali, te tri obitelji skupa nisu mogle surađivati. Takeda je sklopio savez sa Uesugi, što Hojo nije mogla prihvatiti te je kao rezultat toga sklopila savez sa Nobunagom. Tako su 1573. postojale dvije zaraćene strane - Takeda i Uesugi protiv Nobunage, Ieyasua i Hojo.⁴⁷ Taj sukob razriješen je tek 1582. godine, potpunim rušenjem Takeda i Uesugi obitelji. Nobunagu je iste godine dočekaao novi neprijatelj sa zapada - obitelj Mori iz provincije Aki. No, tik pred sukob, Nobunaga je ubijen od strane jednog od svojih vazala. Njega je na šogunskoj stolici naslijedio jedan od njegovih vodećih generala, Toyotomi Hideyoshi. Ali, uz šogunsku stolicu, od Nobunagu je naslijedio i neprijatelja, točnije obitelj Mori s kojom ulazi u sukob 1574. godine.⁴⁸

Sukobi koji su uslijedili idućih godina, drastično pokazuju razliku između Hideyoshija i Ieyasua, te zašto su njih dvojica bili u konstantnim sukobima. Među tim sukobima najbitniji su sukob sa obitelji Hojo, koja se nakon Nobunagine smrti okrenula protiv Hideyoshija, sukob sa obitelji Mori, te rat u Koreji.

⁴⁵ TURNBULL, *Tokugawa Ieyasu*, 16.-17.

⁴⁶ TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, 47.-49.

⁴⁷ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 176.-178.

⁴⁸ Asao NAOHIRO „The sixteenth-century unification“, 45.-46.

4. Ieyasu kao šogun

4.1. Preuzimanje vlasti

Dok je Ieyasu bio dugogodišnji saveznik Nobunage, situacija sa Hideyoshijem nije bila takva. Njih dvoje, iako su surađivali, nisu se slagali u puno toga. Kao i Nobunagu, Hideyoshija je pratio politički sraz daimyoa, prvotno oko nasljedstva nakon Nobunagine smrti. Nisu svi bili za njega, a tako nije bio ni Ieyasu. Hideyoshi je bio oštar vojskovođa i dobar strateg, te politički ambiciozan. Među najbitnijim događajima njegova vladanja bili su sukob sa obitelji Mori, sukob sa obitelji Hojo, sukob u Koreji i osnivanje vijeća petorice zapovjednika. Svaki od tih događaja vodio je prema Ieyasuovu zauzimanju prijestolja poslije Hideyoshijeve smrti.

Godine 1584., Hideyoshi je završio izgradnju dvorca u Osaki. Tamo je iste godine pozvao obližnje daimyoe kako bi prikazao svoju vojnu moć. Pozvao je i Ieyasua, no Ieyasu je odbio njegov poziv. Kako su većina Odinoh podanika oslabljeni, Ieyasu je postao velika sila koja je htjela naslijediti Odu.⁴⁹ U istoj godini, Ieyasu je posjedovao 5 provincija, a to su bile Mikawa, Totomi, Suruga, Kai i Shinano. Ieyasu i Hideyoshi došli su u otvoreni sukob, kada je jedan Hideyoshijev saveznik zauzeo Ieyasuov dvorac. Ieyasu se utaborio u dvorcu Kiyosu, prema kojem je krenuo Mori. Ieyasu je uspio potjerati Morija na povlačenje, te se nakon toga utaborio malo dalje, u gradu Komaki.⁵⁰ U isto vrijeme, Hideyoshi se utaborio u utvrdu koju je zauzeo njegov saveznik, te sagradio put do grada Komaki. Taj saveznik, vođa obitelji Ikeda, vidio je da ni Hideyoshi ni Ieyasu ne planiraju krenuti u napad. Smatrajući da se treba napraviti neki korak, predložio je da Hideyoshi napadne Ieyasu od naprijed kao diverziju, dok Ikeda zauzme provinciju Mikawu. Cijeli taj sukob Hideyoshija i Ieyasua naziva se Komaki-Nagakute, po dvije najvažnije lokacije bitaka.⁵¹ Ieyasu je bio spreman na napad Ikede, te je, u suradnji sa obitelji Mori odlučio napasti izravno Ikedu. Do sukoba dviju vojski došlo je na području Nagakute, gdje je Ieyasu potukao Ikedu, ali se i okrenuo protiv obitelji Mori, od koje je očekivao izdaju. Za sve je to čuo Hideyoshi, te ga je dočekao kod Komakija. Do sukoba između dviju vojski nije došlo, nego su svaki otišli svojim putem.⁵²

⁴⁹ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 281.-282.

⁵⁰ TURNBULL, *Tokugawa Ieyasu*, 23.

⁵¹ TURNBULL, *Tokugawa Ieyasu*, 24.-25.

⁵² CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 288.-289.

Narednih godina Ieyasu je uspio izbjeći Hideyoshijeve pohode, sve do 1589. godine, kada je pozvan u sukob protiv obitelji Hojo. Iskazavši poštovanje prethodnih godina prema Hideyoshiju, Ieyasu se odlučio prihvatiti poziv, te pomoći u sukobu.⁵³ Cilj sukoba bio je zauzeti Odawaru i Kanto regiju koju je posjedovao tamošnji Hojo. Godine 1590. Ieyasu i Hideyoshi zauzeli su dvorac Odawara te potukli tamošnji Hojo. Tamo je Hideyoshi, kao znak zahvalnosti, podario Ieyasuu osam Kanto provincija.⁵⁴

Nakon što mu više nitko nije stajao na putu, Hideyoshi se odlučio na ambiciozni sukob protiv Koreje. Godine 1592., Hideyoshi je pokrenuo invaziju na Koreju, na čije je čelo stavio Kata Kiyomasu, koji se iskazao u ratu protiv Hoje. Hideyoshijeva invazija na Koreju završila je 1598. godine neuspjehom i Kiyomasuovim povlačenjem nazad u Japan.⁵⁵ Hideyoshijeva smrt iste godine (1598.) označila je novi niz sukoba koji će izdići Ieyasua na poziciju šoguna. Hideyoshijev sin bio je maloljetan, te Hideyoshijeva želja bila da on naslijedi njegovu poziciju. No, s obzirom da je imao samo pet godina, Hideyoshi se odlučio osnovati dva vijeća petorice, tj. vijeće namjesnika (tairo) i vijeće povjerenika (bugyo). Vijeće namjesnika bilo je zaduženo štiti Toyotomijevu vladavinu kao vojne sile, dok je vijeće povjerenika bilo dužno baviti se administrativnim dužnostima Hideyoshijeva sina.⁵⁶ U vijeću namjesnika bili su Tokugawa, Maeda, Ukita, Mori i Uesugi, dok su u vijeću povjerenika bili Masuda, Ishida, Maeda, Asano i Nagatsuka. Sve njih, Ieyasu je morao dobiti ili kao saveznike ili ih poraziti. Ieyasu je vidio slabost svojih neprijatelja te se odlučio na stratešku podjelu svojih suparnika.⁵⁷

Ieyasu, iako nije direktno rekao da želi preuzeti Hideyoshijevu vlast, davao je naznake i sve radio prema tome cilju. Prvo je sklapanjem braka na svoju stranu privukao nekolicinu daimyoa, što je direktno išlo protiv Hideyoshijevih zakona. Član vijeća povjerenika Ishida ga je prozvao zbog toga, no Ieyasu se lukavo izvlačio iz te situacije, nalazeći rupe u zakonu.⁵⁸ Do 1600. godine došlo do podjele lojalnosti u Japanu. Jedna frakcija podržavala je vladavinu Toyotomi obitelji, i u tu frakciju su bili uključeni neki stariji Toyotomijevi generali, poput Kate Kiyomase, te obitelji čiji su se zemlje nalazile zapadno od Osake. Ieyasu je s druge strane imao potporu ljudi čije su zemlje bile na istoku. Zapadna vojska, koju je vodio Ishida Mitsunari (iz vijeća povjerenika) krenula je na Ieyasua i njegovu istočnu vojsku iste 1600. godine. Našli su se na

⁵³ SADLER, *The Maker of Modern Japan: The Life of Tokugawa Ieyasu*, 152.-154.

⁵⁴ SADLER, *The Maker of Modern Japan: The Life of Tokugawa Ieyasu*, 163.-164.

⁵⁵ TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, 67.-71.

⁵⁶ John W. HALL „The bakuhan system“, u: John W. HALL, *The Cambridge history of Japan vol. 4: Early Modern Japan*, Cambridge University Press, 2008, 141.-142.

⁵⁷ TURNBULL, *Tokugawa Ieyasu*, 30.-31.

⁵⁸ TURNBULL, *Tokugawa Ieyasu*, 31.

području Sekigahara gdje je Ieyasuova vojska odnijela pobjedu i porazila Hideyoshijevog sina.⁵⁹ Godine 1603., nakon pobjede u ratu, Ieyasu je proglašen šogunom, čime započinje razdoblje Tokugawa šogunata koje je trajalo do 1868. godine. Ieyasuovo vojno središte nalazilo se u Kyotu, no kada je došao na šogunatsko prijestolje, prebacio ga je u grad Edo (današnji Tokyo). Tamo je dovršio izgradnju velikog dvorca koji je služio za zaštitu i kao glavno središte šoguna. Ieyasu je također krenuo na zauzimanje starih Nobunaginih i Hideyoshijevih dvoraca, među njima poznatiji Kiyosu dvorac.⁶⁰

Do svoje smrti, Ieyasu je radio na jačanju svoje šogunske moći, te na tome da njegovo nasljedstvo potraje što dulje. Trudio se ostati u dobrom odnosu s ostalim daimyoima te osigurati suradnju i njihovu naklonost. No, prije njegove smrti dočekat će ga još jedan, posljednji okršaj, koji će osigurati šogunsku stolicu obitelji Tokugawa za iduća dva stoljeća.

⁵⁹ John W. HALL „The *bakuhan* system“, 142.-144.

⁶⁰ CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, 423.-427.

4.2. Glavne značajke Ieyasuova šogunata

Ieyasu je nakon dolaska na šogunsku poziciju počeo raditi na nizu zakona i pravila, te dogovora kojima bi održao vlast Tokugawa šoguna na vrhu. To će uključivati dovođenje potpuno novog sustava odnosa daimyoa i šoguna, te splet brakova koji bi osigurali da je na šogunskoj ili blizu šogunske pozicije uvijek član obitelji Tokugawa. Kulminacija njegove vladavine bit će sukob u Osaki protiv posljednjeg člana Toyotomi obitelji.

Ieyasuovi politički pothvati događali su se prije i nakon sukoba sa Hideyoshijevim sinom. Iako je 1605. godine stavio svog sina Hirotadu na šogunsku stolicu, Ieyasu je i dalje u praksi vodio Japan kao te mu je Hideyoshijev sin stvarao velike probleme. Hideyori (Hideyoshijev sin) imao je još uvijek visoku ulogu na dvoru, te je, usporedno s Ieyasuom, imao značajnu količinu utjecaja. Njegovo središte Osaka, bilo je jedno od većih središta moći.⁶¹ Na Ieyasuovu odluku da krene na Hideyoriya jako je utjecao carski dvor koji se različitim zakonima i titulama pokušavao uključiti u državnu vlast. Time su pokušavali izbalansirati snagu i vlast između Hideyoriya i Ieyasua, oboje što Ieyasu nije htio dijeliti. Drugi razlog zašto se Ieyasu odlučio na napad je Hideyorijev nagli gubitak njegovih saveznika. Mnogo generala iz Hideyoshijevih bitaka umrlo je od starosti, poznatiji među njima Kato Kiyomasa.⁶² Problem je nastao kada je Hideyori počeo privlačiti sebi takozvane *ronine*, samuraje čiji su gospodari ubijeni u bitci kod Sekigahare te koji su ostali bez svoje zemlje. Ti *ronini* bili su nezadovoljni dolaskom na vlast obitelji Tokugawa, te su krenuli prema Hideyorijevom središtu u Osaki kao vojna opozicija Ieyasuovoj vlasti. Ieyasu više nije mogao popuštati Hideyoriyu, te je krenuo na dvorac Osaka. Taj napad započeo je na zimu 1614./1615. godine. Tu su se istakli Ii samuraji na Tokugawinoj strani i Kimura samuraji na Hideyorijevoj strani.⁶³ Ieyasu je krenuo u posljednju bitku za opsadu Osake na području Tennoji. Hideyori je planirao marš izvan zidina Osake kako bi dočekaio poraženog Tokugawu, no Tokugawa se pokazao dovoljno vještim da porazi njegovu vojsku. Ieyasu je naredio vodi Ii samuraja da nadgleda Hideyoshijeve korake, no umjesto toga, napao je dvorac i spalio ga. Hideyori je vidio da nema šanse za pobjedu, te se ubio. Time je okončana Toyotomi krvna linija, a tako i Sengoku razdoblje.⁶⁴

⁶¹ John W. HALL „The *bakuhan* system“, 145.-146.

⁶² CHAPLIN, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu. Three Unifiers of Japan*, 443.-444.

⁶³ TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, 84.-85.

⁶⁴ TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, 85.-86.

Za uspješnu vladavinu i dužinu vlasti obitelji Tokugawe zaslužne su Ieyasuova vanjska i unutarnja politika. U unutarnjoj politici ističe se njegov odnos sa daimyoima i njegova organizacija bakuhan sustava. U vanjskoj politici ističe se njegov odnos sa Dancima, Englezima i Španjolcima/Portugalcima.

Uređujući novi bakuhan sustav, Ieyasu je pokušao napraviti ravnotežu između centralne vlasti šoguna, pod nazivom *bakufu*, te decentraliziranih prostora daimyoa pod nazivom *han*. Taj *han* označavao je neko područje koje je bilo pod upravom daimyoa. Tokugawa je također napravio podjelu među daimyoima na *kamon*, *fudai*, i *tozama*. *Kamon* su bili šogunovi rođaci. *Fudai* daimyoi su bili dio Tokugawa loze koji bi naslijedili šoguna u slučaju njegove smrti. Oni su osiguravali da Tokugawa loza uvijek bude na šogunskoj stolici. *Tozama* su bili oni daimyoi koji su izgubili protiv Tokugawe u Sekigahari⁶⁵ U tom periodu, Ieyasu je pokrenuo stratešku i političku seobu daimyoa iz jednih domena u druge. Tako je postavio svoje *fudai* daimyoe blizu *tozama* daimyoa, kako bi kontrolirali njihove aktivnosti. Kako bi održao lojalnost svojih daimyoa, Tokugawa se vodio Japanskom tradicijom po kojoj svaki daimyo mora dati taoca kao znak dobre volje. Tako je Tokugawa preuzeo kao taoce žene i djecu svojih daimyoa, koji su onda živjeli u Edu.⁶⁶ Ieyasu je također donio dva niza regulacija i zakona. Prvi od njih, *Kinchu narabini kuge shohatto*, donio je 1613. godine, a u njemu su sadržana ograničenja za cara i plemiće Kyota. Postavljene su im upravne restrikcije, čime je plemstvo udaljeno od vojske i njene vlasti.⁶⁷ Drugi od njih, *Buke shohatto*, donio je 1615. godine, a u njemu su sadržana pravila i zakoni za daimyoe i samuraje. Prvo od tih zakona bilo je da daimyoi smiju imati u posjedu samo jedan dvorac. Taj niz pravila koja su donesena uključivala su i zabranu daimyou da proširuje i popravlja svoj dvorac bez dozvole šoguna, da ne smiju pomagati pobunjenicima, te da ne smiju ulaziti u brak bez šogunove dozvole. Ta pravila čitala su se na svakoj inauguraciji novoga šoguna, a prvi puta 1615. godine od strane Ieyasua.⁶⁸

Bitna značajka Tokugawa šogunata bila je i vanjska politika. Ieyasu se, u strahu da se ne ponovi razdoblje ratovanja, odlučio zatvoriti prema vanjskim suradnicima, uz iznimku Nizozemske, Koreje i Kine. Prvotni cilj bio mu je poboljšati odnose sa Korejom nakon Hideyoshijeve invazije na to područje. Prvi sastanak između predstavnika Koreje i Tokugawa obitelji (Ieyasua i Hirotade) dogodio se 1605. godine, sa ciljem osnivanja Korejske ambasade u Japanu. Korejska

⁶⁵ TURNBULL, *Tokugawa Ieyasu*, 58.-59.

⁶⁶ TURNBULL, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, 87.

⁶⁷ John W. HALL „The bakuhan system“, 148.

⁶⁸ John W. HALL „The bakuhan system“, 148.-149.

ambasadu na kraju je uz uspješne dogovore i osnovana 1607. godine.⁶⁹ Što se tiče Nizozemske, 1609. godine Ieyasu je donio edikt kojime dopušta ulazak Nizozemskih brodova u bilo koju Japansku luku. Nizozemska je tako došla pod udar od strane Španjolske i Portugala, koji su smatrali da im smeta za njihovo misionarsko djelovanje. Odlučili su se na niz verbalnih napada, no dobili su suprotnu reakciju od onoga što su očekivali. Nizozemska ih je napala nazad za pokušaj prisilnog širenja vjere, što se Ieyasuu nije svidjelo.⁷⁰ Portugalski misionari došli su u Japan na polovici 16. stoljeća, i to je bio prvi dodir Japana i Europe. Među tim misionarima najpoznatiji je bio Francis Xavier, koji će poslije postati i svetac. Ti misionari i trgovci našli su središte prvotno u lukama Kyushua, a kasnije Hirade i Nagasakija.⁷¹ Misionarsko djelovanje zaustavljeno je tijekom Hideyoshijeve vlasti, koji je pokrenuo niz akcija protiv Katolika. No, dolaskom Ieyasua na vlast, polako su se stvari smirile. Prvotno je Ieyasu prihvaćao misionare i katoličku misiju, zato što mu je puno katolika daimyoa pomoglo da dođe na vlast 1600. godine.⁷² No, došlo je do pogoršanja situacije tik pred Ieyasuovu smrt. Jedan od članova vijeća pod nazivom Arima želio je povećati svoj prostor te je podmitio jednog od Ieyasuovih daimyoa, koji je radi toga falsificirao dokumente. To se otkrilo, te je taj daimyo smaknut, no ne prije nego otkrio da je jedan drugi Arima pokušao ubiti šogunovog bugyoa u Nagasakiju. Cijeli taj slučaj kosio se sa osnovama feudalnog odnosa kojeg je postavio Ieyasu, a najveći problem bio je pokušaj ubojstva u Nagasakiju, jednom od bitnijih Ieyasuovih središta.⁷³

Ieyasu je kao rezultat svega toga zabranio kršćanstvo, te zatvorio granice, ostavljajući otvorenu samo trgovinu sa Nizozemskom, Korejom i Kinom. Njegovi sinovi i ostali nasljednici vodili su se tom politikom izolacije i zabranom kršćanstva još dugi niz godina.

⁶⁹ Jurgis ELISONAS „The inseparable trinity: Japan's relations with China and Korea“, u: John W. HALL, *The Cambridge history of Japan vol. 4: Early Modern Japan*, Cambridge University Press, 2008, 294.-296.

⁷⁰ SADLER, *The Maker of Modern Japan: The Life of Tokugawa Ieyasu*, 212.-215.

⁷¹ Jurgis ELISONAS „Christianity and the daimyo“, u: John W. HALL, *The Cambridge history of Japan vol. 4: Early Modern Japan*, Cambridge University Press, 2008, 302.-304.

⁷² Jurgis ELISONAS „Christianity and the daimyo“, 365.

⁷³ Jurgis ELISONAS „Christianity and the daimyo“, 366.-367.

5. Zaključak: Ieyasuova ostavština

Minamoto obitelj, u različitim fazama povijesti Japana i u raznim segmentima društva, zaslužna je za različite promjene koje su dovele Japan u ono što je danas. To je vidljivo u njihovom zauzeću šogunske pozicije već u 11. stoljeću, ali i u djelovanju Tokugawa ogranka te obitelji. Iako sa puno nedostataka i problema u svojim početcima, Tokugawa obitelj, zahvaljujući njihovim vještim vođama, uspjela se uspeti do ranga koji ostali ogranci obitelji održavaju stoljećima. Cijeli povijesni kompleks perioda ratova pod nazivom Sengoku obilježava sklop događaja koji su razjedinili Japan, i ponovno ga ujedinili. Iako su i Oda Nobunaga, i Toyotomi Hideyoshi napravili važne korake i osvojili velika područja kako bi sjedinili Japan, Ieyasu se nije bavio samo zauzimanjem, već i održavanjem tog stanja. Zahvaljujući njegovoj odlučnosti, Japan je ostao pod Tokugawa obitelji sve do njegova otvorenja prema Europi. To je uspio postavljajući ultimativna rješenja za daimyoe, što su njegovi nasljednici dodatno ojačavali i prilagođavali potrebama Tokugawa obitelji.

Cilj ovog rada bio je prikazati utjecaj Ieyasuova djelovanja na Japan, ali Ieyasu se ne može istraživati sam. S obzirom da je puno bitnih stvari napravio pod vlašću Nobunage i Hideyoshija, njegovo djelovanje može se istraživati isključivo uz djelovanje njih dvojice, ali i cjelokupnog Sengoku perioda. Za razliku od europskih vladara, čija se dijela mogu gledati kao dijela individualne osobe, a vladara kao zasebnu zaokruženu cjelinu, Ieyasua se mora gledati kroz dijela njegovih nadređenih, kroz njegovu kompletnu obiteljsku lozu, te kroz period čiji početak prethodi njegovu rođenju za cijelo stoljeće. Sa takvim pogledom na ovu temu, može se zaključiti da je Minamoto bila obitelj čije su frakcije vodile Japan u različitim fazama od 11. do 19. stoljeća, te da se šogunska vlast iste obitelji samo izmjenjivala među njihovim frakcijama (sa izuzetkom Nobunage i Hideyoshija). Time se također može zaključiti da je Ieyasu, nakon Nobunaginog zauzimanja šogunskog prijestolja, povratnik vodstva jedne od najznačajnijih obitelji Japanske prošlosti, a da su njegovi zakoni i djelovanje razlog zašto je obitelj i opstala toliko dugo nakon njegove smrti.

6. Literatura

HALL, John W., „The bakuhan system“, u: HALL, John W., *The Cambridge history of Japan vol. 4: Early Modern Japan*, Cambridge University Press, 2008, 128.-183.

TURNBULL, Stephen, *Essential Histories: War in Japan 1467-1615*, Osprey Publishing, 2002

CHAPLIN, Danny, *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan*, CreateSpace Publishing, 2018

NAOHIRO, Asao, „The sixteenth-century unification“, u: John W. HALL, *The Cambridge history of Japan vol. 4: Early Modern Japan*, Cambridge University Press, 2008, 40.-95.

VARLEY, Paul, „The Way of the Warrior“, u: Wm. Theodore de BARY, Donald KEENE, George TANABE, Paul VARLEY, *Sources of Japanese Tradition Volume 1: From Earliest Times to 1600*, Columbia University Press, 2001, 265.-291.

SADLER, A.L., *The Maker of Modern Japan: The Life of Tokugawa Ieyasu*, Taylor & Francis e-Library, 2010

TURNBULL, Stephen, *Tokugawa Ieyasu*, Osprey Publishing Limited, 2012

S.A. ELISONAS, Jurgis, „The Regime of the Unifiers“, u: Wm. Theodore de BARY, Donald KEENE, George TANABE, Paul VARLEY, *Sources of Japanese Tradition Volume 1: From Earliest Times to 1600*, Columbia University Press, 2001, 433.-472.

ELISONAS, Jurgis, „The inseparable trinity: Japan's relations with China and Korea“, u: John W. HALL, *The Cambridge history of Japan vol. 4: Early Modern Japan*, Cambridge University Press, 2008, 235.-300.

ELISONAS, Jurgis, „Christianity and the daimyo“, u: John W. HALL, *The Cambridge history of Japan vol. 4: Early Modern Japan*, Cambridge University Press, 2008, 300.-372.